

აკრძალულ სოციალურ და ეკოლოგიურ საქმიანობათა ჩამონათვალი

ბოლო განახლება ივნისი 2020

დაუშვებელია საქმიანი ურთიერთობის დაწყება ან გაგრძელება იმ კლიენტებთან, რომლებიც ერთ-ერთ ქვემოთ ჩამოთვლილ საქმიანობას ეწევიან:

არაეთიკური პრაქტიკა და შრომითი პირობები:

- ა) იძულებითი შრომის, მავნე ან ექსპლუატაციური ფორმების/ბავშვთა საზიანო შრომის¹ გამოყენებით პროდუქციის წარმოება ან საქმიანობა, დისკრიმინაციული საქმიანობა, ან ისეთი პრაქტიკა, რომელიც თანამშრომლებს უზღუდავს გაერთიანებების წევრობასა და კოლექტიური მოლაპარაკებების წარმოების კანონიერი უფლების გამოყენებას;
- ბ) ნარკოტიკების წარმოება და/ან ვაჭრობა²;
- გ) იარაღის (მათ შორის სანადირო თოფების) და სამხედრო დანიშნულების პროდუქციის წარმოება და ვაჭრობა³;
- დ) ახარტული თამაშები (მათ შორის ონლაინ თამაშები), კაზინოები და მსგავსი სახის დაწესებულებები⁴;
- ე) კრიპტოვალუტების გამოშვება ან კრიპტოვალუტის გაცვლის პლატფორმების ფუნქციონირება;
- ვ) პროსტიტუცია ან ნებისმიერი ბიზნესი, რომლის ძირითადი საქმიანობა პორნოგრაფიას უკავშირდება;
- ზ) რეპროდუქციის კლინიკები და სხვა სამედიცინო დაწესებულებები, რომლებიც პირდაპირ ან არაპირდაპირ, სუროგაციით⁵ (მაგ.: შუამავლობის ან სხვა სისტემური ხელშეწყობის გზით) ან სხვა ეთიკურად საეჭვო სამედიცინო მკურნალობით არიან დაკავებული, რაც მოიცავს გენეტიკური მასალის მოდიფიკაციას და მანიპულირებას, ან მიტოქონდრიულ ჩანაცვლებით თერაპიას და პრაქტიკას, რაც ადამიანის ორგანოების კომოდიფიკაციას (საქონლად გადაქცევა) უზრუნველყოფს⁶.

ჰანერთალობისათვის, უსაფრთხოებისა და გარემოსთვის საზიანო საქმიანობები:

- ზ) შეუფუთავი აზბესტის ბოჭკოების, ან აზბესტის შემცველი პროდუქტების წარმოება, ვაჭრობა ან გამოყენება⁷;
- თ) პოლიქლორირებული ბიფენილების შემცველი პროდუქტების წარმოება და ვაჭრობა⁸;
- ი) ფარმაცევტული პრეპარატების, პესტიციდების /ჰერბიციდების და სხვა სახიფათო ნივთიერებების წარმოება ან ვაჭრობა, რომლებიც საერთაშორისო აკრძალვებს ან წარმოებიდან ეტაპობრივ ამოღებას ექვემდებარება⁹;
- კ) რადიოაქტიური მასალების წარმოება ან ვაჭრობა (მათ შორის რადიოაქტიული ნარჩენების შენახვა და განკარგვა); ბირთვულ წარმოებასთან ან ბირთვულ მასალებთან დაკავშირებული ბიზნესი ან საქმიანობა¹⁰;
- ლ) დრიფტერული ბადეებით თევზჭერა ზღვაში, თუ ბადის სიგრძე აღემატება 2,5 კმ;
- მ) ნავთობის ან სხვა საშიში ნივთიერებების გადაზიდვა ტანკერებით, რაც არ შეესაბამება საერთაშორისო საზღვაო ორგანიზაციის მოთხოვნებს¹¹;
- ნ) საქმიანობა, რომელიც დაკავშირებულია ბუნებრივ გარემოში გენომოდიფიცირებული ორგანიზმების გაშვებასთან კომპეტენური ორგანოების ნებართვის გარეშე ან იმ ტერიტორიაზე, რომელიც სათანადო ორგანოს მიერ გენომოდიფიცირებული ორგანიზმებისგან თავისუფალ ზონადაა აღიარებული¹²;
- ო) ვაჭრობა ველური ბუნებით ან ველური ბუნების იმ პროდუქტებით, რომლებიც რეგულირდება CITES-ით¹³;
- პ) საერთაშორისო კანონმდებლობით აკრძალული ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადატანა¹⁴;
- ჟ) მცირე ზომის ჰიდროკასკადების აგება სათანადო ეკოლოგიური შეფასების გარეშე.
- ს) ოზონის შრის დამშლელი ნივთიერებების წარმოება ან ვაჭრობა, რომლებიც საერთაშორისო დონეზე წარმოებიდან ეტაპობრივ ამოღებას ექვემდებარება¹⁵;
- ტ) ხე-ტყის კომერციული მიზნით დამზადება, ან აღჭურვილობის შექმნა პირველადი ტენიანი ტროპიკული ტყეების გასაჩეხად; ხე-ტყის პროდუქციის წარმოება და ვაჭრობა, გარდა იმ ტყეებისა, რომელთა მართვა ხდება მდგრადი სახით¹⁶;
- უ) ალმასის მალაროს ექსპლუატაცია და კომერციალიზაცია, თუ საქართველო არ არის წიაღისეულის მოპოვების შესახებ კიმბერლის ხელშეკრულების ან მოპოვებადი რესურსების შესახებ სხვა მსგავსი საერთაშორისო ხელშეკრულებების მხარე;
- ფ) ლითონის, ნახშირის, ბიტუმოვანი ფიქალის და სხვა სასარგებლო წიაღისეულის მიწისქვეშა მოპოვება;
- ქ) ხის ნახშირის წარმოება სხვა მეთოდების გამოყენებით, რეტორტის მეთოდის გარდა (დალუქული ლითონის კონტეინერების გამოყენება);

ნეგატიური ზემოქმედება საზოგადოებაზე:

- ღ) პროდუქციის წარმოება ან ვაჭრობა, ან ისეთი საქმიანობა, რომელიც აკრძალულია საქართველოს კანონმდებლობისა თუ ნორმატიული აქტების, ან საერთაშორისო კონვენციების და ხელშეკრულებების საფუძველზე, მათ შორის, შეზღუდვის გარეშე, ბიომრავალფეროვანი რესურსების და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის შესახებ კანონმდებლობისა და კონვენციების საფუძველზე¹⁷;
- ყ) ადგილობრივი მოსახლეობით, და/ან დაუცველი ჯგუფებით დასახლებულ მიწებზე, ამ ტერიტორიის შემოგარენში, ან ამ მიწაზე გამდინარე მდინარეზე საქმიანობა, როდესაც მიწა და წყლები გამოიყენება ისეთი საარსებო საქმიანობებისთვის, როგორცაა შინაური პირუტყვის საძოვრებზე მწყემსვა, ნადირობა, თუ თევზაობა;
- შ) საქმიანობები, რომლებმაც შეიძლება უარყოფითად იმოქმედონ კულტურული ან არქეოლოგიური მნიშვნელობის მქონე ადგილებზე;
- ჩ) საქმიანობა, რომელიც მოსახლეობის იძულებით გადაადგილებას გულისხმობს.

დაფინანსებას ვერ მიიღებენ ის კლიენტები, რომლებიც რომელიმე ქვემოთ მითითებულ საქმიანობას ეწევიან:

- ალკოჰოლური სასმელების მსხვილი წარმოება და ვაჭრობა (ლუდის და ღვინის გარდა)¹⁸;
- თამბაქოს მსხვილი წარმოება ან ვაჭრობა¹⁹.
- ბუნების კონსერვაციის საერთაშორისო კავშირის (IUCN) I-IV კატეგორიებით გათვალისწინებულ დაცულ ტერიტორიებზე და მათ მიმდებარედ განხორციელებული აქტივობები²⁰;

- ეს მოიცავს ადამიანების ტრეფიკინგთან დაკავშირებულ ნებისმიერ საქმიანობას. იძულებითი შრომა გულისხმობს არანებაყოფილობით სამუშაოს ან მომსახურებას, რომელიც შესრულებულია პირის მიერ ფიზიკური საფრთხის ან სხვა სახის მუქარის ქვეშ; ბავშვთა საზიანო შრომა გულისხმობს ბავშვთა შრომას, რომელიც ეკონომიკური თვალსაზრისით ექსპლუატატორულია, საზიანო მათი ჯანმრთელობისათვის ან ხელს უშლის მათ განათლებას, ფიზიკურ, გონებრივ, სულიერ, მორალურ ან სოციალურ განვითარებას; დამატებითი ინფორმაციისათვის იხილეთ: საერთაშორისო საფინანსო კორპორაცია (IFC) (იხ. IFC/MIGA -ს ერთობლივი პოლიტიკა იძულებითი შრომისა და ბავშვთა საზიანო შრომის შესახებ); შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ILO) დეკლარაცია შრომის სფეროში ფუნდამენტური პრინციპებისა და უფლებების შესახებ და შემდეგი კონვენციებით გათვალისწინებული პრინციპები: შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ILO) 29-ე და 105-ე კონვენციები (იძულებითი და კაბალური შრომა), 87-ე კონვენცია (გაერთიანების უფლება), 98-ე კონვენცია (კოლექტიური მოლაპარაკებების უფლება), მე-100 და 111-ე კონვენციები (დისკრიმინაცია); 138-ე (მინიმალური ასაკი); 182-ე (ბავშვთა შრომის უმძიმესი ფორმები); ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია.
- ტერმინი „ნარკოტიკი“ მოიცავს ყველა უკანონო ბუნებრივ თუ სინთეტიკურ ნარკოტიკულ თუ ფსიქოტროპულ ნივთიერებას. დამატებითი ინფორმაციისათვის იხილეთ გაეროს ერთიანი კონვენცია ნარკოტიკული საშუალებების შესახებ (1961 წლის) და ნარკოტიკებზე კონტროლის საერთაშორისო კომიტეტის (INCB) ყვითელი სია.
- წინამდებარე დებულება არ მოიცავს უსაფრთხოების კომპანიებს, რომლებიც მცირე კალიბრიანი იარაღს და სამხედრო ტექნიკას ყიდულობენ პირადი მოხმარებისათვის და არა გაყიდვის მიზნით.
- წინამდებარე დებულება არ მოიცავს საქველმოქმედო ლაბორატორიებს, რომლის გათვალისწინებულ მიღებული შემოსავალი საერთო კეთილდღეობას ხმარდება, მათ შორის იმ ფიზიკურ თუ იურიდიულ პირებს, რომელიც წლიური ბრუნვის წილი აზარტული თამაშებიდან 25%-ზე ნაკლებია.
- აღნიშნულის საფუძველზე, ქალი (სუროგატი დედა) თანახმა სხვა პირის ან პირების შვილი გააჩინოს, რომელიც (რომელიც) ბავშვის მშობელი (მშობლები) გახდება (გახდებიან). პროკრედიტ ვაუჩი ექვემდებარება გერმანიის სამოქალაქო კოდექსის 1591 მუხლს, რომლის საფუძველზეც ბავშვის დედა არის ქალი, რომელიც შობს მას.
- ინ ვიტრო განაყოფიერების განსაკუთრებული ფორმა, რომლის დროსაც მომავალი ბავშვის გარკვეული ან ყველა მიტოქონდრიული დნმ მესამე მხარისგან მოდის და შეიძლება შეიცავდეს დედის თითოსტარისებრი სტრუქტურების გადაცემას, პრონუკლეურ გადაცემას და პოლარული სხეულის გადაცემას.
- არ შეეხება შეფუთული აზბესტის ცემენტის შესყიდვას ან გამოყენებას, სადაც აზბესტის შემცველობა < 20%.
- პოლიქლორირებული ბიფენილები: მაღალტოქსიკური ქიმიური ნივთიერებების ჯგუფი, რომელიც შესაძლოა აღმოჩნდეს 1950-1985 წლებში გამოყენებული ნების ელექტრო ტრანსფორმატორებში, კონდენსატორებში და გამანაწილებელ აღჭურვილობაში.
- შებულდული ან აკრძალული პროდუქტების ჩამონათვალი ხელმისაწვდომია საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციისა (IFC) და ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკში (EBRD). საცნობარო დოკუმენტებია: ევროსაბჭოს რეგულაცია (EEC) #2455/92 გარკვეული საშიში ქიმიკატების ექსპორტ-იმპორტის შესახებ, შესაბამისი ცვლილებებითურთ; გაეროს კონსოლიდირებული ჩამონათვალი იმ პროდუქტებისა, რომელთა მოხმარება და/ან გაყიდვა აკრძალულია, ამოღებულია, მკაცრად შეზღუდულია ან დამკვიცველი არ არის მთავრობების მიერ; ცალკეული საშიში ქიმიური ნივთიერებებითა და პესტიციდებით საერთაშორისო ვაჭრობის სფეროში წინასწარ ინფორმირებული თანხმობის პროცედურის შესახებ კონვენცია (როტერდამის კონვენცია); სტოკჰოლმის კონვენცია მდგრადი ორგანული დამამხმარებლების შესახებ; მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის პესტიციდების კლასიფიკაცია მავნებლობის მიხედვით.
- არ ვრცელდება სამედიცინო აღჭურვილობის, ხარისხის კონტროლის (გაზოქსი) აღჭურვილობის და ნებისმიერი სხვა მოწყობილობის შესყიდვას, სადაც რადიოაქტიური წყარო მცირეა ან/და ადეკვატურად დაცულია;
- აღნიშნული მოიცავს: ტანკერებს, რომლებსაც არ გააჩნიათ MARPOL SOLAS სერტიფიკატები (მათ შორის, და არა მარტო, ვერ აკმაყოფილებენ უსაფრთხოების მართვის საერთაშორისო კოდექსს); ტანკერებს, რომლებიც შესულია ევროკავშირის შავ სიაში, ან აკრძალულია პორტებზე სახელმწიფო კონტროლის თაობაზე პარისის შემორანდუმის საფუძველზე; ასევე ტანკერებს, რომლებიც გამოყენება იზღუდება MARPOL-ის 1 დანართის 13G და 13H დირექტივებით. 25 წელზე მეტი სიძველის ერთკორპუსიანი ტანკერის გამოყენება დაუშვებელია.
- იმ ქვეყნებში, სადაც EBRD არის წარმოდგენილი: ბუნებრივ გარემოში გენმოდიფიცირებული ორგანიზმების გაშვებასთან დაკავშირებით საქმიანობის შესახებ უნდა ექნებინოს EBRD-ს და უნდა ჩატარდეს ასეთი საქმიანობის ანალიზი მოქმედი მოთხოვნების შესაბამისად;
- CITES: გადაშენების პირას მყოფი ველური ფაუნის და ფლორის სახეობებით საერთაშორისო ვაჭრობის შესახებ კონვენცია. სახეობათა ჩამონათვალი შეგიძლიათ მიიღოთ საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციისგან (IFC) ან ევროპის გაერთიანებისა და რეკონსტრუქციის ბანკისგან (EBRD). სიაში შეტანილი სახეობების სანახავად უწყვიტ ვებ გვერდს: <http://www.cites.org> ან CITES-ის სახეობათა მონაცემთა ბაზას მისამართზე: <http://www.cites.org/eng/resources/species.html>.
- სახელმძღვანელო დოკუმენტებია: ევროსაბჭოს (EC) 2006 წლის 14 ივნისის რეგულაცია - #1013/2006 ნარჩენების გადაზიდვის შესახებ; ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) საბჭოს საბოლოო გადაწყვეტილება (C(2001)107 აღდგენისთვის განკუთვნილი ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვაზე კონტროლის შესახებ (C(92)39 საბოლოო გადაწყვეტილებაში ცვლილებების შესახებ; 1989 წლის 22 მარტის ბაზელის კონვენცია სახიფათო ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვისა და მათ განთავსებაზე კონტროლის შესახებ. დამატებითი ინფორმაციის და ბაზელის კონვენციის გამარტივებული სახელმძღვანელო სთვის ეწვიეთ ვებ გვერდს: <http://www.basel.int>
- ოზონის შრის დამზღვევი ნივთიერებები: ქიმიური ნაერთები, რომლებიც რეაქციაში შედიან და შლიან სტრატოსფერულ ოზონის შრეს, რაც ფართოდ გავრცელებულ "ოზონის ხვრელებს" იწვევს. მონრეალის პროტოკოლი მოცემულია ოზონის შრის დამზღვევი ნივთიერებების სია და მათი მიზნობრივი შეზღუდვისა და ეტაპობრივი ლიკვიდაციის თარიღები. მონრეალის პროტოკოლი რეგულირდება ქიმიური ნაერთების სია, რომელიც აეროზოლებს, გამაგრილებლებს, ქაფწარმოქმნელ ნივთიერებებს, გამხსნელებსა და ხანძარსაწინააღმდეგო ნივთიერებებს მოიცავს, ასევე ხელმოშვნი ქვეყნების შესახებ დეტალურ ინფორმაცია და ეტაპობრივი ლიკვიდაციის თარიღები, ხელმისაწვდომია IFC -სა და EBRD -ში. მდგრადად მართული ტყეები სერტიფიცირებული უნდა იყოს საერთაშორისო და ადგილობრივი სერტიფიკატებით (თუ ეს შესაძლებელია), ან მათი მართვა უნდა განხორციელდეს ხე-ტყის დამზადების დაფინანსების შესახებ ბანკის პოლიტიკის შესაბამისად.
- ბიომრავალფეროვნების შესახებ შესაბამისი საერთაშორისო კონვენციები შეზღუდვის გარეშე მოიცავს: გარეული ცხოველების მიგრირებული სახეობების დაცვის შესახებ კონვენციას (ბონის კონვენცია); საერთაშორისო მნიშვნელობის ადგილების დაცვის შესახებ კონვენცია; ადამიანის განვითარების განხორციელების შესახებ კონვენციას (ბონის კონვენცია); ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ კონვენციას (ბერნის კონვენცია); მსოფლიოს მემკვიდრეობის შესახებ კონვენციას; ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შესახებ კონვენციას.
- არ ეხება იმ კლიენტებს/საწარმოებს, რომლებიც არსებითად ჩართულები არ არიან ამ საქმიანობაში. „არსებითად არ არის ჩართული“ ნიშნავს, რომ აღნიშნული საქმიანობა კლიენტის ძირითადი საქმიანობის თანამდევია. გამოაკლისები დაიშვება საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციის (IFC) თანხმობით.
- იხ. კომენტარი 18
- სხვა დაცულ ტერიტორიაზე საქმიანობა, როგორც ეს კონკრეტულად აღინიშნა, უნდა შეფასდეს ყოველ ინდივიდუალურ შემთხვევაში. სხვა დაცული ტერიტორიები შეიძლება იყოს მაგ.: ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირის (IUCN) V & VI კატეგორიებში კლასიფიცირებული ტერიტორიები, იუნესკოს ბუნებრივი მსოფლიო მემკვიდრეობის ძეგლები, რამსარის ძეგლები (საერთაშორისო მნიშვნელობის ჯარბტენიანი ტერიტორიების შესახებ კონვენცია), "ზურმუხტის ქსელის" ძეგლები (ბერნის კონვენცია), "ნატურა 2000", ბიომრავალფეროვნების ძირითადი სფეროები. დაცულ ტერიტორიებზე ადამიანთა ოფიციალურ დასახლებებში საქმიანობა, რომელიც მნიშვნელოვან, უარყოფით და შეუქცევად გავლენას არ ახდენს გარემოზე და აუზომბებს გარემოსდაცვით ან/და სოციალურ პირობებს, დოკუმენტურად დასაბუთებული ექსპერტის დასკვნის საფუძველზე, შეიძლება არ შეიზღუდოს გამოაკლისების სიაში. ეკონომიკური თანამშრომლობის განვითარების ორგანიზაციის (OECD) განმარტებით, "ადამიანთა დასახლება" მოიცავს: (ა) თავშესაფრისა და ინფრასტრუქტურის ფიზიკურ კომპონენტებს; და (ბ) ფიზიკური ელემენტებით მხარდაჭერილი მომსახურებებს, ანუ საზოგადოებრივ მომსახურებებს, როგორცაა განათლება, ჯანდაცვა, კულტურა, კეთილდღეობა, დასვენება და კვება (წყარო: OECD სტატისტიკის ტერმინების ლექსიკონი).